

NOVO

ŠT. 15

1. avgust 1969

Tov.

KOMELJ BOGO

Šolska knjižnica Novo mesto

LETO

VNECTO

DOSEŽENI REZULTATI
v I. polletju

Da bi lahko ocenili gospodarjenje v našem podjetju za I. polletje, menim, da moramo vedno le na kratko pogledati gibanje gospodarstva na sploh. Povečani proizvodnji v preteklem letu sledi še močnejša rast proizvodnje v letošnjem letu. Sedanja gospodarstva gibanja so podobna tistim pred reformo. Cene na trgu se niso ustalile. K tej nestabilnosti prispeva tudi deficit v bilanci zunanjetrgovinske izmenjave itd.

Kako pa je v našem podjetju? Proizvodnjo smo vrednostno dosegli za 29.078.907 dinarjev, lani za 25.483.327 dinarjev in je, ker je računana po stalnih cenah za obe obdobji, tudi v fizičnem obsegu za 14,1 %. Prodaja je dosežena za 22.957.601 dinarjev, v letu 1968 pa za 19.052.321 dinarjev, ali za 20,5 % več. Tudi v izvozu ne zaostajamo, saj smo izvozili za 925.359 dolarjev in od preteklega leta več za 52.729 dolarjev.

Kljub temu, da je proizvodnja letos povečana, je ostal nek dohodek (dobiček) tudi večji, vendar po profitni stopnji enak, ker znaša 7 % za letošnje in lansko leto. Po zakonitostih, ki vladajo pri gibanju stroškov, bi morali biti dohodek pri večji proizvodnji v močnejšem porastu, vendar temu ni tako. Nekateri proizvodni stroški, zlasti surovine kot najvažnejši element v strukturi kalkulacije, so letos višji. Za

enako količino pri dobavi bukov in jelove hlodovine, smo morali mnogo več plačati. Razen tega je dražji tudi nabavljen žagan les in nekateri drugi materiali. Iz tega lahko zaključimo, da ni za naše podjetje prav nič ugodno, če so nestabilne cene. Več kot polovico proizvodnje gre v izvoz. Cene na zunanjih tržiščih pa se ne spreminjajo. Težko je zunanjemu kupcu spreminiti ceno proizvoda, ki ga od nas kupuje tako po-gosto, kot se to dogaja doma.

K doseženemu rezultatu, ki je na lansko leto večji za 19 %, so posamezni obrati prispevali v relativnem odnosu takole, če računamo rezultat 100 %:

Tovarna drobnega pohištva 40,9 %, tovarna vezanih plošč 36,3 %, žaga Straža 14, % in žaga Soteska 9,7 %. Tovarna stilnega pohištva izkazuje za 6 mesecev nekaj nad milijon starih dinarjev izgube in je zato v rezultatu soudeležena z negativno - 0,9 %. Kot se vidi glavni delež pri doseganju finančnega rezultata nosita tovarna drobnega pohištva in tovarna vezanih plošč. Tovarna stilnega pohištva izboljšuje rezultat v maju in juniju in če bo tako naprej bo tudi leta prispevala svoj delež k dohodku v naslednjih mesecih in ob koncu leta.

Povprečni izplačani osebni dohodki v prvem polletju znašajo za podjetje 916,55 din. Zaradi povečanih prvih osem grup obračunskih osnov, so

osebni dohodki v porastu od meseca aprila naprej. Tako je povprečni izplačani osebni dohodek za podjetje znašal v aprilu 954,65 din, v maju 1.003,51 din (plačani državni prazniki) in v juniju 958,44 din.

Iz teh nekaj podatkov vidimo, da se je proizvodnja močno povečala in da je finančni rezultat večji kot lani. Rast osebnih dohodkov je odvisen izključno iz povečanja proizvodnje. Glede na nova investicijska vlaganja, ki letos še ne bodo vplivala, lahko računamo na večje rezultate, večje osebne dohodke v prihodnjem letu in v naslednjih letih.

S.Šulc

V SPOMIN...

Težko, zelo težko je bilo slovo od Frančke FIDERŠEK!

Po velikem trpljenju ji je zahrbtna bolezen mnogo prerano pretrgala nit življenja, v 45 letu starosti.

Kot preprosta kmečka hči se je rodila v vasi Gaberje pod Gorjanci in tam preživljala otroška leta. Ko doma ni bilo za vse dosti kruha, se je kot 23 letno dekle zaposlila že 17.7.1947 leta pri "NOVOLESU" takratnemu obratu tovarne igrač v Šoštanju. Tako je bila pri "NOVOLESU" zaposlena preko 21 let, vse do svoje prerane smrti.

Velika je bila njena zavest do dela, pridnosti, ter poštenosti. Bila je večkratna

(Nadaljevanje na 2.strani)

V SPOMIN...

(Nadaljevanje s 1. strani)

udarnica, nagrajena in pohvaljena. Podjetje je bila vedno in ob vsaki potrebi na razpolago. V letih, ko je bilo težko za delovno silo, je ustrovala mnogo prostega časa za brezplačna udarniška dela.

Zanjo ni bilo v življenju nič lepega. Ko se je poročila, si je nakopala ogromno skrbi in razočaranj. Rodila je čedra-vih otrok in jih živela in

vzgajala brez močeve pomoči. Rezala jim je skromne kose kruha, saj za druge pribojške ni bilo denarja. Sedaj pa ko bi bila otrokom najbolj potrebna, ko doraščajo in prestopajo prag otroštva, jo je zgrabila bolezen in ji pretrgala nit življenja. Zapustila je 6 nepreskrbljenih in žalostnih otrok, katere jo imela zelo rada.

Tudi mi vsi njeni sodelavci smo zelo potrti in bomo v pomoč njenim otrokom, kolikor bo v naši moči.

Delavci TDP so sklenili, da bodo darovali otrokom pokojne FIDERŠKOVE 1 % od enomesečnih osebnih dohodkov.

ZAHVALA!

Ob nepričakovani smrti moje mame, se zahvaljujem sindikalni podružnici TDP, za podarjeni denar namesto venca. Zahvaljujem se tudi vsem ostalim za izročeno sožalje.

Urbančič Marija

Pogreba pokojne FIDERŠKOVE so se udeležili skoraj vsi njeni sodelavci in predstavniki uprave podjetja. V imenu kolektiva se je od nje poslovil tov. BRANK.

Nastanek industrije v Straži

Piše

Ivan Virant
iz Straže (Nadaljevanje)

Konjunktura je bila močna. Bogastvo gozdov skoraj neizmerno. Nihče ni pomislil, dabo kdaj teh časov konec. Nobena-ga podjetnika ni bilo, da bi vložil kapital v lesno predelovalno industrijo, ki bi omogočila stalno zaposlitev več delavcev in ki bi bila stabilna tudi v bodočnosti.

Leta 1928 je svetovna kriza zajela tudi Stražo in njeno industrijo. Kar čez noč se je stanje spremenilo. Skladišča so bila polna. Možnost prodaje skoraj izključena. Vsi manjši trgovci so prepadli. Rog je omejil svojo dejavnost in prišel usihati, ter tudi usahnil. Ostali trgovci, kot Javornik, Kunstelj in drugi so svojo dejavnost omejili do skrajne možnosti. Delavci so zgubljali zaposlitev. Vozniki so izgubili zaslužek. S časoma je zgubilo zaposlitev dve tretine delavcev in voznikov. Zlati časi so minili. Kapital iztrgan iz nepreglednega gozdnega bogastva je odšel v neznamo. Ljudstvu ni ostalo ničesar. V tem težkem letu je bilo prodana in dobila novega lastnika tudi žaga Straža. Kupil jo je Leo Pavlin. Sicer je bilo pri tem več delničarjev, to je zakulisnih gospodarjev, ki se pa niso pojavljali javno.

Leo Pavlin je bil pa tiste čase zelo podjeten in razgledan človek. Takoj, ko je zagospodaril v podjetju, ga je začel razširjati. Nabavil je novo močnejšo lokomobilo. Dokupil in postavil nove predelovalne krožne žage in na ta način omogočil boljše in temeljitije predelavo lesa. Razširil je gospodarstveno poslopje

in postavil parketarno za izdelavo parketnih ploščic. Postavil je luščilni stroj z vsemi pripadajočimi stroji, ter začel luščiti takojmenovane deščice za embalažo. Postavil je parilne jame za predelavo bukovine in, kar je glavno v tistih časih krize, je povečal število zaposlenih za štirikrat.

Po nastopu Leona Pavlina lahko zapišemo tudi prvo zaposlitev ženske delovne sile na našem območju. Zaposlila se je v parketarni, pri luščanju in sušenju "pakonov". V obratu je bilo zaposlenih cca 80 moških in 50 žensk.

1932 so bile prve volitve v sin. odbore in volitve delavskih zaupnikov v Dolenjskih Toplicah. V kolektivu žage sta bila takrat izvoljena Treven Karol in Logar Lavro. Sindikat je deloval po vseh tedanjih možnostih, vendar pa kakšnih velikih uspehov ni bilo, saj nobeden podjetnik ni sindikatov rad videl, ker so jim bili trn v peti. Vendar pa je sindikat priporil vsaj toliko, da je delavec dobil vsaj malo pomoč v primeru brezposelnosti in še ostale najnujnejše pravice vsaj to, da se je po ozdravitvi lahko vrnil na svoje mesto. Kajti dogajalo se je tudi to, da delavec ni imel več svojega mesta po končanem zdravljenju.

V letu 1932 se je pojavilo v Straži novo lesno podjetje bonako uprave. Tisto leto je bila izvedena prva agrarna reforma v večjem obsegu. Knezu Auerspergu so odvzeli velik kompleks Roških pragozdov in jih dodelili pod upravo takratne Dravske banovine. Ta uprava (Nadaljevanje na 3. strani)

NASTANEK INDUSTRIJE

se je poleg prodaje lesa na panju borila tudi s tesaškimi izdelki, največ s trami in tako zaposlila nekaj delavcev z našega območja. S tem so omogočili tudi nekaj več zaslužka voznikom in tako ublažila težko stanje na našem območju.

Delovna disciplina je bila pri Leo Pavlinu železna. Plače so bile slabe, tako, da se ni živel ampak životarilo. Plača kvalificiranih delavcev je bila 3 do 3,50 din na uro. Ostali moški pa so prejeli po 2,50 din na uro. Ženske začelnice 1,25 na uro, že priučene in starejše - izučene na strojih pa 2 din in 1,50 din na uro. Vendar pa kolektiv ni dolžil za tako stanje Leona Pavlina osebno. Voč so bili krivi zakulisni solastniki, ko so polizali zaslužke kolektiva.

V STRAŽI

(Nadaljevanje z 2.strani)

Kakor je že naglašeno, je večina trgovcev "izhlapelo". Ostali so še samo Javornik, Kunstelj, Vintar, ki so imeli skladišča lesa v Straži, ter zaposlovali nekaj stalnih delavcev in tesačev. Tako je nastala v Straži brezposelnost. Nekaj mladih mož in fantov je odšlo v Argentinijo, ostali so se pa razgubili po priložnostnih delih oz. zaposlitvah.

Tudi zavest delavcev se je dvignila, ker so uvideli, kam peljejo strankarski boji in strast po oblasti, so uvideli, da so se v latih blaginje precej uspavali. Tako se je v kolektivu žage Straža, kakor tudi po drugih podjetjih organiziral sindikat U.R.S.

(Nadaljev. v 16. številki)

tov. Zelnik Berti, ki je bila nam vedno v pomoč, nas večkrat obiskala in se zanimala za naš uspeh.

Tudi mi se bomo trudili, da bo tudi naš delovni uspeh čim boljši.

Enaka zahvala gre tudi našim predavateljem, ki so vložili toliko truda, da bi nas čim več naučili.

Zato še enkrat HVALA!

Učenci 8. razreda
"NOVOLES"

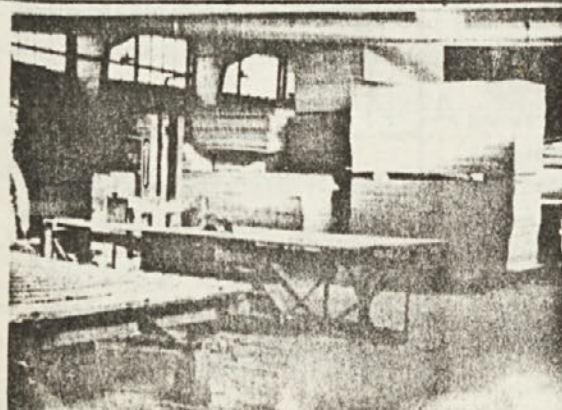
NAŠA OSEMLETKA

ZAHVALA!

Večkrat je bilo že objavljeno, kako poteka večerna osemletka. No, izpiti so za nami, naš uspeh pa je:

2 odlična, 2 prav dobra in 12 dobrih.

Ker smo imeli s strani podjetja toliko razumevanja, se še enkrat prav lepo zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo to

Pogled
v del
notranjosti

TVP

KAJ PRINAŠAJO

USTAVNI AMANDMAJI?

J. Goleš

Ustavni amandmaji, ki jih je sprejela Zvezna skupščina 26.12.1968, dajejo delovnim ljudem večje pravice pri urejanju medsebojnih razmerij, ker omogočajo, da delovne organizacije s svojimi splošnimi akti samoupravne odnose prilagajajo svojim potrebam in razmeram.

Do uveljavitve amandmajev je ustava v 90. členu določala kot organe upravljanja v delovni organizaciji: delavski svet, upravni odbor in direktorja. Ustava je tudi določala način volitev upravnega odbora, čas, za katerega se volijo člani delavskega sveta in upravnega odbora in načela, da je potrebno vsako leto zamenjati polovico članov delavskega sveta. Ravno tako je ustava regulirala imenovanje direktorja, čas, za katerega se imenuje in način razrešitve.

Ustavni amandma ZV, ki obravnava nova spremembe pa še glasi:

"Uresničujoč v delovni organizaciji kot celoti in v organizacijah združenega dela v njenem sestavu samoupravljanje določajo delovni ljudje vprašanja, o katerih odločajo neposredno in poverjajo določene funkcije upravljanja delavskemu svetu oziroma glede na naravo dejavnosti delovne organizacije drugemu ustreznemu organu upravljanja, določene izvršilne funkcije pa njemu odgovornim kolegijskim in individualnim organom, ki jih voli delavski svet. Delavni ljudje v delovni organizaciji določajo organe upravljanja delovne organizacije."

(Nadaljev. na 5. strani)

SAMOPOMOČ

Število članstva vzajemne pomoči narašča. Znova pristopajo posamezniki, ki se niso mogli odločiti že prej, šele sedaj.

Izgleda, da nas bo kmalu 100. Kdor se namerava včlaniti, naj se prikladi v računovodstvu pri tovarišici Ivi Jakše, kjer bo dobil obrazec za izjavo, katero je treba izpolniti in podpisati.

Zanimivo je tudi to, da varčuje (vлага) eden izmed delavcev po 100.00 din mesečno. Nekateri pa vlagajo po 50.00 30.00 ali pa 20.00 dinarjev. Kmalu se bo nabralo toliko denarja, da bo mogoče dajati posojila tistim članom, ki jih bodo potrebovali.

ŽREB

JE ODLOČIL...

Za reševalce nagradne križanke v 13. številki je žreb razdelil nagrado takole:

1. nagrado 15.00 din prejme Zupančič Cvetka iz Gaberja 8,
2. nagrado 10.00 din prejme Hrovat Irena TDP in
3. nagrado 5.00 din prejme Rom Nada TVP.

Za rešitve iz 14. številke pa so prejeli:

1. nagr. v znesku 15.00 din Franci Zupan TSP,
2. nagr. v znesku 10.00 din Čečelič Pani TDP in
3. nagr. 5.00 din Erjavec Angela.

Nagrade bo izplačala Marjana Burger.

5' SAMOUPRAVLJALCI

Minil je 4. julij, DAN BORCA, na ta dan se spominjamo vseh borcev živih in podlih, kateri so se borili za našo svobodo.

Poprosila sem za par besed našo sodelavko ter članico ZB Tino Eržen.

Znano mi je, da ste sodelovali v NOB.

- Katerega leta ste začeli sodelovati.
- Sodelovati sem začela že od vsega začetka leta 1941, ko so se začeli pojavljati prvi partizani, pa vse do osvoboditve. Doma nas je bilo 8 članska družina. Oče mati ter 6 otrok. Štirje bratje so odšli v partizane, jaz pa sem ostala doma ter skrbela za dom in partizane. Za partizane je bilo treba zbirati hrano, sanitetni material, obleko, skratka vse, kar je bilo potrebno. Po naših vaseh so se kmalu nastanili Italijani, katerim pa so pomagali domači izdajalci. Mnogokrat je bilo treba bežati, bežali smo a v srcu smo mislili upanje, da bo prišel čas, ko bodo bežali drugi pred nami. Naše nade so se uresničile. Čeprav po dolgih štirih letih boja, kateri je divjal z vso svojo močjo. Sovražnik je pritiskal od vseh strani, a naši neustrašni ter hrabri borci se ga niso ustrašili. Čimbolj je sovražnik divjal tembolj

so partizani s tov. Titom na čelu mu vračali milo za drago. Vaši najhujši tremutki v NOB.

Moji najhujši trenutki so bili v začetku marca leta 1945, ko smo se morali umakniti iz rodni krajev daleč tja v Dalmacijo. Kateri pa smo bili za delo sposobni pa še naprej v Italijo v mesto Bori, kjer smo pomagali našim enotam. Daleč od doma nisem nič vedela o svojih.

In vaši najlepši spomini.

Najlepši spomini pa so bile novice, ki smo jih prejeli, da se naša zemlja osvobaja, ter vrnitev domov v rodno vas, čeprav opustošeno in objeti svoje drage.

Po osvoboditvi leta 1948 sem se poročila ter rodila dveje otrok, hčerko in sina. Že z rojstvom prvega otroka se je v naš dom utihotapila bolezen. Z močim sva se dobro razumela, ali kaj, ko nam ni bila sreča mila. Že po kratkih dvajsetih letih sem postala udova. Mož se je smrtno ponesrečil. Ostala sem sama z dvema otrokoma, katere pa bosta kmalu preskrbljena. Hčerka je izučena krojačica, sin pa študira za strojnega tehnika. Sama sem se morala zaposliti. Sedaj delam 3 leta pri "Novolesu". Z delom sem zadovoljna, lahko pa bi imeli vseeno malo več razumevanja do starejših delavcev.

Vaše želje.

V prvin vrstah si želim, da ne bi bilo vojne, da bi sin doštudiral, da bi bilo zdravje v družini ter celemu svetu mir.

Naš tovariš direktor Jože KNEZ je bil pred nekaj dnevi izvoljen za predsednika Dolenjskega kluba poslancev. ČESTITAMO!

(Nadaljevanje s 3. strani)

cije in organizacij združene- ga dela v njenem sestavu, njihovo delovno področje in čas, za katerega se volijo, ter pogoje in način za njihovo izvolitev ozir. razrešitev. Z zakonom je lahko določen poseben postopek in način za imenovanje in razrešitev individualnega izvršilnega organa delovne organizacije, ki opravlja zadeve posebnega družbenega pomena.

Če analiziramo določila tega amandmana, moramo ugotoviti, da le-ta bistveno razširja samoupravne oziroma statutarne pristojnosti delovnih organizacij. Tudi v bodoče bo najvišji organ v delovni organizaciji delavski svet, katerega pristojnost ob osredotočenosti na odločanje o najvažnejših vprašanjih poslovne politike, sprejemanje statuta in drugih splošnih aktov.

Izvršilne funkcije pa bodo poverjene delavskemu svetu odgovornim kolegijskim in individualnim organom. Seveda pa ne smemo razumeti te določbe tako, da bi prevzel kolegij, ki je posvetovalno telo direktorja, status izvršilnega organa upravljanja, ampak je potrebno pod terminom "kolegijski" razumeti "kolektivni". Kako naj bi se ta kolegijski organ imenoval, je prepuščeno samim delovnim organizacijam. V dnevnem ča-

sopisju pa je še zaslediti, da so se nekatere delovne organizacije že odločile ter nazivajo ta organ - poslovni odbor.

Glede trajanja mandata članov organov upravljanja v delovni organizaciji določa ustavni amandma XV., da same delovne organizacije s svojimi statuti in drugimi splošnimi akti uredijo vprašanja, ki se tičejo volilnega postopka, trajanje mandatov, odpoklica, imenovanja in razrešitve, organov samoupravljanja.

Ker je zadnji rok za uveljavitev XV. amandmaja konec tega leta morajo delovne organizacije čimprej spremeniti in vskladiti svoje statute in druge splošne akte.

Da bi čimprej pristopili k realizaciji določb XV. amandmana, je nujno, da delavski svet že na naslednji seji imenuje komisijo, ki bo zadolžena za spremembo statuta in ostalih splošnih aktov. Seveda pa je potrebno, ker gre za pomembne, da razen članov komisije sodelujejo v razpravah tudi ostali samoupravni organi ter člani delovne skupnosti. Nedvomno je, da bodo razprave o teh spremembah ozir. o uzakonitvi teh sprememb, imele pomemben vpliv na razvijanje interne zakonodaje in iskanje učinkovitejših oblik samoupravljanja.

sport

odbojka - turnir v Žužemberku

V nedeljo 13.7.1969 je bil v počastitev krajevnega praznika Žužemberka odigran tradicionalni odbojgarski turnir. Turnirja se je takrat prvič udeležila tudi ekipa Novolesa. Sodelovali pa sta še ekipi Trebnjega in Žužemberka. V prvi tekmi v kateri so se pomerili Trebanci in Žužemberčani so bili boljši Slovenski ligaši, ki so premagali domačine z 2 : 0. Ekipa Novolesa, ki je nato igrala z ekipo Trebnjega, je dvoboj izgubila z rezultatom 2 : 0, ravno tako pa so bili Novolesovci poraženi z borbenimi domačini. Da je ekipa Novolesa izgubila oba dvoboja je vzrok predvsem v tem, da sta bili ekipi Trebnjega in Žužemberka bolj kvalitetni, kar velja še posebno za Trebanjce kakor tudi v tem, da novolesovci ni so prikazali tiste igre, za kakršno so sposobni in s katero žanjejo uspehe na sindikalnih igrah.

Po zaključku tekmovanja so bili razglašeni rezultati ter podeljen ekipi Trebnjega prehodni pokal, ekipi Žužemberka plaketo ter ekipi Novolesa diploma.

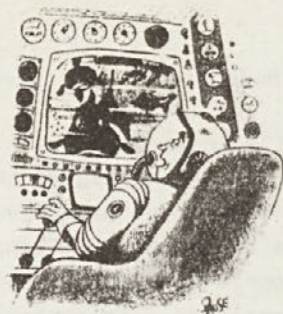
Omeniti velja še solidno organizacijo, za katero gre pohvala prizadevnim domačinom.

70 LETNICA NAŠEGA UMETNIKA - MOJSTRA BOŽIDARJA JAKCA

Letos praznuje naš veliki in svetovno znani akademski slikar - mojster Božidar JAKAC SEDELEST-LETNICO svojega plodnega

in ustvarjalnega življenja. V Dolenjski galeriji razstavlja nekaj svojih del z naslovom "Novo mesto v ris-

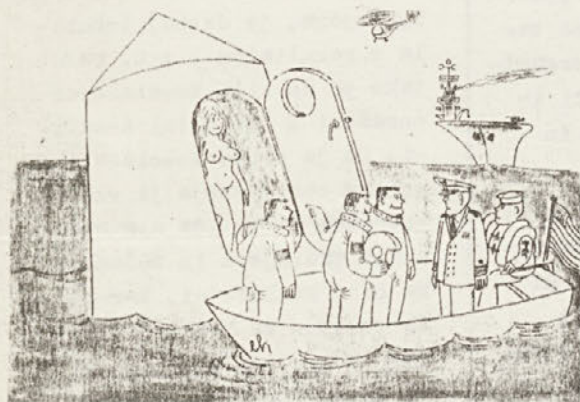
bi in sliki". Razstava bo odprta do 15. septembra letos. K njegovemu jubileju mu iskreno čestitamo in želimo še dosti zdravih in plodnih let življenja!

"Ne, jaz nisem vaš iskani astronaut. Jaz sem v sodu preplul Niagarske slapove!"

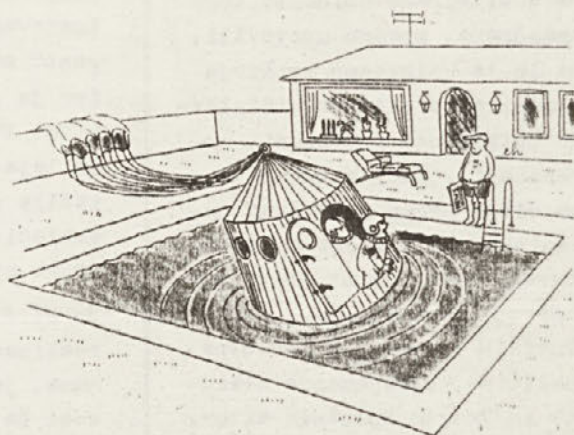
Ali ste popolnoma sigurni, da je raketa **starta**-la navzgor?

HUMOR

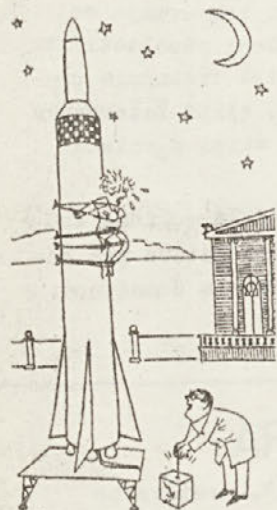

"Veste, s sabo smo pripeljali majhen spominček..."

V V E S O L J U

"Halo, gospod, ali se od vas lahko telefonira?"

Ti boš postala prva Američanka v vesolju, Mary...

OPRAVIČILO

V 13. številki našega glasila smo objavili sliko našega sodelavca Šerclja Ivana, na kateri je upodobljen z "novimi škornji" za ribiče. Šaljiva slika ni bila objavljena zato, da bi ga žalili ali pa sploh nameravali žaliti ga, ampak zato, da bi se pošalili z njim, ki je sicer že po naravi šaljivec in zelo dostopen za razne šale. Ker pa se čuti tokrat prizadetega in užaljenega, ga prosimo, da nam oprostí zato, ker smo smešili, oziroma karikirali njegovo nezgodo, ko si je zlomil nogo in jo je moral imeti 6 tednov v mavcu. Smatramo, da je s tem zadeva urejena in, da smo s tem popravili storjeno napako. Uredništvo

Urejuje uredniški odbor:
Janko Goleš, dipl. iur., Marjan Lukanec, dipl. ing., Gabrijel Makuc-tehnik, Jože Pirc-ekon. tehnik, Stane Šuln-šef. rač. sekt., Berta Zelnik-vodjalc, Andrej Žnidaršič-ing.

Odgovorni urednik:
Bogomil Lilija-ing.
Tehnični urednik:
Gabrijel Makuc-tehnik
Teh. risarka in ilustratorica:
Andreja Trampuš-teh. risarka.
Tiska DU "Tomo Brejc" v Kranju

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Naklada 1200 izvodov
Izdaja "NOVOLES" lesni kombi-nat v STRAŽI pri NOVI MESTU